

هو العليم

دوره «معرفت و زندگی»

براساس نگرش سیستمی به دین و با اقتباس از آموزه‌های دین

برنامه آموزشی حوزه علوم اسلامی دانشگاهیان
ویژه اساتید و اعضای محترم هیئت علمی دانشگاهها و

مؤسسات آموزش عالی
(اهداف، سرفصل‌ها، منابع و آزمون)

شناسنامه دوره:

عنوان: معرفت و زندگی

مخاطبین: اساتید و اعضاء هیئت علمی و نخبگان

موضوع دوره: دین برای رشد فردی و اجتماعی چه برنامه‌ای دارد؟ چگونه می‌توان به آن دست یافت و آن را عملیاتی کرد؟

هدف از دوره: دستیابی به فرآیند و ابزارهای رشد در زندگی فردی و اجتماعی با اقتباس از نگرش اسلام

استراتژی آموزشی دوره: فعال‌سازی شرکت‌کنندگان در کارگاه برای تولید محتوا
شیوه اجرایی:

۱. دریافت برگه سوال
۲. تفکر فردی برای ارائه پاسخ به سوال
۳. بحث و گفتگوی گروهی و دستیابی به یک توافق گروهی
۴. ارزیابی و نتیجه‌گیری

زمان کارگاه: ۲۵ واحد (فقط چهارشنبه‌ها بعدازظهر، به مدت چهارسال)

این دوره، مساله محور، تفکر محور و مباحثه محور است
و مبتنی بر سخنرانی و انتقال اطلاعات نیست.

لذا این دوره متناسب با متقاضیانی است که حوصله تفکر و گفتگو دارند

۱. نیازسنجی: چگونه در تصمیم‌گیری‌ها در زندگی، توهمات را از واقعیت‌ها تفکیک کنیم و به سمت بهره‌برداری بیشتر از واقعیت‌ها برویم؟
۲. محیط سنجی: در وضعیت جهانی شدن و فرهنگ سکولار، چندفرهنگی و پلورالیزم، آینده‌سازی و زیرساخت‌های سکولار، هوش‌های چندگانه و حس‌گرایی، روزمره‌گی، جزیی‌نگری حاصل از تخصص‌گرایی و تجربه‌گرایی، چگونه به سمت حقیقت حرکت کنیم؟
۳. هدف: زمینه‌سازی برای ایجاد مهارت واقعیت‌سنجی و تنظیم زندگی براساس آنها
۴. رویکرد برنامه: در مبانی، دارای رویکرد ساخت-شناخت‌گرا^۱ است؛ در تدوین دارای رویکرد تلفیقی (میان‌رشته‌ای) و در روش دارای رویکرد فراشناخت است
۵. کارکرد برنامه: زندگی‌محور (تلفیق رویکرد نیازمحور، جامعه‌محور، ارزش‌محور)
۶. راهبرد یاددهی/یادگیری: آموزش پژوهش‌محور (حل‌مساله + مهارت‌محوری + محصول‌محوری)
۷. راهبرد سنجش: مهارت‌محور (توانایی حل مسائل صحنه عملی زندگی با استفاده از اطلاعات درس)

^۱ «ساختار منطقی یک علم» و «سازماندهی مهارت‌ها» دو متغیری هستند که در یک برنامه درسی خوب باید همزمان مورد عنایت باشند و ترکیب بهینه‌ای از آنها مورد استفاده باشد.

اهداف و انتظارات از دوره:

به لطف الهی، شرکت‌کنندگان در این دوره پس از اتمام دوره:

۱. الگوریتم تفکر را اکتشاف کرده و می‌توانند براساس آن تفکر خود را گسترش دهند.
۲. روش نظریه‌پردازی را در عمل تمرین کرده‌اند و می‌توانند مبانی نهفته یک تفکر را کشف و نقادی کنند.
۳. مدل تفکر براساس نگرش اسلام را با راهنمایی استاد، با استفاده از آیات و روایات، بازتولید کرده و می‌توانند طبق آن تفکر کنند و آموزش بدهند.
۴. «دین» را به عنوان یک سیستم بررسی کرده، می‌توانند ابعاد، مراتب، لایه‌ها، زوایا، مراحل و نقشه کلان آن را ترسیم کنند و آموزه‌های آن را با رویکرد سیستمی تحلیل کنند.
۵. مدل‌های مختلف رابطه علم و دین را بررسی کرده و چگونگی بهره‌برداری علمی از منابع دین برای حل مسائل تجربی را در عمل مشاهده کرده‌اند.
۶. روش فهم موجه از قرآن و روایات را در عمل تجربه کرده و مراحل قدم‌به‌قدم اجتهاد را با راهنمایی استاد بازتولید کرده‌اند.
۷. نقشه وجودی «انسان»^۲ را با راهنمایی استاد، با استفاده از آیات و روایات اکتشاف کرده و براساس آن «مدل نیازهای انسان»، «شاخص‌های انسان سالم» و «مدل رشد» را با اقتباس از نگرش اسلام ارائه داده، و آنها را با اهمّ مدل‌ها و شاخص‌های موجود مقایسه کرده‌اند.
۸. نقشه یک «تمدن» و آرمان‌شهر را تولید کرده، توصیف آرمان‌شهر اسلام را با راهنمایی استاد با استفاده از آیات و روایات ارائه کرده و با دیگر آرمان‌شهرها مقایسه نموده‌اند.
۹. می‌توانند قالب یک نظام فکری یا حقوقی یا اخلاقی را تولید کنند. (دستگاه منطقی برای تولید معرفت یا حقوق یا اخلاق)
۱۰. کلیت نظام فکری اسلام را که حاوی گزاره‌های هستی‌شناختی، معرفت‌شناختی، انسان‌شناختی، جامعه‌شناختی است با راهنمایی استاد با استفاده از آیات و روایات بازتولید کرده‌اند، و تاثیر هر کدام را بر تولید گزاره‌های حقوقی و اخلاقی اکتشاف کرده‌اند.
۱۱. کلیت نظام حقوقی و اخلاقی اسلام را که حاوی گزاره‌های ارزش‌شناختی است با راهنمایی استاد با استفاده از آیات و روایات بازتولید کرده و فرآیند عملیاتی کردن آنها را بررسی کرده‌اند.
۱۲. بررسی نظام‌های فکری، حقوقی و اخلاقی را به صورت جداول تطبیقی با اهمّ نظام‌های رایج انجام داده و نقاط ضعف و قوت آنها را تشخیص داده‌اند.
۱۳. اهمّ شبهات وارد بر نظام فکری، حقوقی و اخلاقی اسلام را بحث و بررسی کرده قادر به پاسخگویی به آنها هستند.
۱۴. شاخص‌های عرفان شیعی را با راهنمایی استاد از آیات و روایات استخراج کرده و به بررسی و نقد اهمّ عرفان‌های کاذب پرداخته‌اند.
۱۵. نمونه‌های عینی از گزاره‌های علوم انسانی اسلامی را با راهنمایی استاد با استفاده از آیات و روایات تولید کرده و با گزاره‌های مشابه در علوم انسانی رایج مقایسه و ارزیابی کرده‌اند.
۱۶. سند پیش‌نویسی از الگوی اسلامی پیشرفت را در مقیاس یک پایلوت تولید کرده‌اند.
۱۷. برنامه استراتژیک برای آینده زندگی خود، مبتنی بر نگرش اسلام، براساس قواعد برنامه‌ریزی و آینده‌پژوهی تدوین کرده‌اند.

^۲ ابعاد، لایه‌ها، زوایا، مراحل، اجزاء و روابط درونی و بیرونی انسان

سرفصل‌های آموزشی پژوهشی دوره:

تعداد واحد	درس ^۳	ترم	سال تحصیلی
۲	روش‌شناسی روش تفکر و تولید علم با اقتباس از نگرش اسلام	ترم اول (دستیابی به ابزار لازم برای تحلیل و بررسی)	سال تحصیلی اول (نگرش‌سازی)
۲	نگرش سیستمی به دین منابع دین و قواعد اعتبارسنجی آنها	ترم دوم (دستیابی به تصویر جامع از دین)	
۲	علم دینی با بررسی تطبیقی مدل‌های مختلف آن	برنامه تابستانی (دستیابی به دید کلان در فهم دین)	
۲	روش‌شناسی فهم قرآن روش‌شناسی فهم حدیث الگوریتم اجتهاد و فقاہت	ترم اول (دستیابی به منطق فهم دین)	سال تحصیلی دوم (راهبردسازی)
۲	انسان‌شناسی تطبیقی تمدن‌شناسی تطبیقی	ترم دوم (دستیابی به شبکه مسائل بشری)	
۲	آینده‌پژوهی (با رویکرد آرمان‌شهرسازی)	برنامه تابستانی (دستیابی به خروجی و کاربردهای کلان)	
۲	نظام و سیستم فکری و معرفتی اسلام ۱ (با بررسی تطبیقی با نظام‌های فکری دیگر)	ترم اول	سال تحصیلی سوم (راهکارسازی)
۲	نظام و سیستم فکری و معرفتی اسلام ۲ (با رویکرد شبهه‌شناسی)	ترم دوم	
۲	نظام و سیستم حقوقی قانونی اسلام ۱ (با بررسی تطبیقی با نظام‌های حقوقی دیگر)	برنامه تابستانی	
۲	نظام و سیستم فرهنگی اخلاقی اسلام ۱ (با بررسی تطبیقی با نظام‌های فرهنگی اخلاقی دیگر)	ترم اول	سال تحصیلی چهارم (محصولات و نتایج)
۲	نظام و سیستم فرهنگی اخلاقی اسلام ۲ (با رویکرد شبهه‌شناسی)	ترم دوم	
۲	علوم انسانی اسلامی ۱ (روان‌شناسی، جامعه‌شناسی، اقتصاد، حقوق، علوم سیاسی) علوم انسانی اسلامی ۲ (معماری و روابط بین‌الملل، ادبیات، هنر و رسانه)	برنامه تابستانی	
۲	الگوهای پیشرفت و مدل‌های توسعه (تطبیقی با الگوی اسلامی)		

^۳ کلیه عناوین درسی با محتوای قرآنی و حدیثی، با روش تدبیر ارائه می‌شوند.

منابع آموزشی پژوهشی:

واحد درسی	منابع ترکیبی	مؤلف
روش‌شناسی روش تفکر و تولید علم با اقتباس از نگرش اسلام	روش‌شناسی تولید علوم انسانی روش‌شناسی علوم اجتماعی راهنمای تحقیق تفکر استراتژیک	حجت‌الاسلام دکتر احمدحسین شریفی حجت‌الاسلام دکتر عبدالحسین خسروپناه حجت‌الاسلام دکتر عبدالحمید واسطی حجت‌الاسلام دکتر حسن علی اکبری
نگرش سیستمی به دین منابع دین و قواعد اعتبارسنجی آنها	فلسفه دین نگرش سیستمی به دین علوم قرآنی علوم حدیث	آیه‌الله جوادی آملی حجت‌الاسلام دکتر عبدالحمید واسطی حجت‌الاسلام دکتر جوان آراسته حجت‌الاسلام دکتر علی نصیری
علم دینی با بررسی تطبیقی مدل‌های مختلف آن	پارادایم اجتهاد دانش دینی علم دینی علم دینی، ملاحظات و دیدگاه‌ها	حجت‌الاسلام دکتر رضا حسینی حجت‌الاسلام دکتر حسین سوزنچی حجت‌الاسلام دکتر رضا حسینی
روش‌شناسی فهم قرآن روش‌شناسی فهم حدیث الگوریتم اجتهاد و فقاہت	روش‌شناسی تفسیر منطق فهم حدیث الگوریتم اجتهاد	حجت‌الاسلام دکتر علی اکبر بابایی حجت‌الاسلام دکتر سیدکاظم طباطبایی حجت‌الاسلام دکتر عبدالحمید واسطی
انسان‌شناسی تطبیقی تمدن‌شناسی تطبیقی	انسان‌شناسی جستاری در باب تمدن جامعه و تاریخ	حجت‌الاسلام دکتر محمود رجبی حجت‌الاسلام دکتر حبیب‌الله بابایی آیه‌الله مصباح یزدی
آینده‌پژوهی (با رویکرد آرمان‌شهرسازی)	مدینه فاضله مبانی آینده‌پژوهی اسلامی	حجت‌الاسلام دکتر محمدحسن مکارم حجت‌الاسلام دکتر غلامرضا بهروزلک
نظام و سیستم فکری و معرفتی اسلام ۱ (با بررسی تطبیقی با نظام‌های فکری دیگر) نظام و سیستم فکری و معرفتی اسلام ۲ (با رویکرد شبهه‌شناسی)	آموزش فلسفه درآمدی بر هستی‌شناسی کلام جدید مهارت یافتن پاسخ مسائل عقیدتی و شبهات معرفتی	آیه‌الله مصباح یزدی حجت‌الاسلام دکتر عبدالرسول عبودیت حجت‌الاسلام دکتر عبدالحسین خسروپناه
نظام و سیستم حقوقی قانونی اسلام ۱ (با بررسی تطبیقی با نظام‌های حقوقی دیگر) نظام و سیستم حقوقی قانونی اسلام ۲ (با رویکرد شبهه‌شناسی)	فلسفه حقوق فلسفه علم فقه ادله عام فقه و حقوق مهارت یافتن و فهم مسائل شرعی و مقایسه با مسائل حقوقی	حجت‌الاسلام دکتر مصطفی دانش‌پژوه حجت‌الاسلام دکتر سعیدضیایی‌فر حجت‌الاسلام دکتر ابوالقاسم علیدوست حجت‌الاسلام دکتر علی شیروانی
عرفان شیعی و نقد عرفان‌های کاذب	مبانی نظری عرفان شیعی معرفی و نقد عرفان‌های کاذب طرحی نو در سلوک عملی	حجت‌الاسلام دکتر یدالله یزدان‌پناه حجت‌الاسلام دکتر محمدتقی فعالی حجت‌الاسلام دکتر علی رضایی تهرانی

<p>حجت‌الاسلام دکتر مجتبی مصباح آیه الله مصباح یزدی حجت‌الاسلام دکتر محمدعالمزاده نوری</p>	<p>فلسفه اخلاق مکاتب اخلاقی استنباط حکم اخلاقی از متون دینی مهارت یافتن احکام اخلاقی از منابع دینی</p>	<p>نظام و سیستم فرهنگی اخلاقی اسلام ۱ (با بررسی تطبیقی با نظام‌های فرهنگی اخلاقی دیگر) نظام و سیستم فرهنگی اخلاقی اسلام ۲ (با رویکرد شبهه‌شناسی)</p>
<p>حجت‌الاسلام دکتر عبدالحسین خسروپناه حجت‌الاسلام دکتر محمدجواد زارعان حجت‌الاسلام دکتر سیدحسین میرمعزی حجت‌الاسلام دکتر محمدجواد نوروزی حجت‌الاسلام دکتر سیدمصمصام‌الدین قوامی حجت‌الاسلام دکتر حمید پارسانیا آیه‌الله جوادی آملی حجت‌الاسلام دکتر محمد نهانوندی آیه‌الله محمدتقی جعفری</p>	<p>در جستجوی علوم انسانی اسلامی فلسفه روان‌شناسی فلسفه اقتصاد اسلامی فلسفه سیاسی اسلام مدیریت در اسلام جهان‌های اجتماعی اسلام و روابط بین‌الملل جستاری در باب دین و رسانه هنر در اسلام</p>	<p>علوم انسانی اسلامی ۱ (روان‌شناسی، جامعه‌شناسی، اقتصاد، علوم سیاسی) علوم انسانی اسلامی ۲ (معماری و روابط بین‌الملل، ادبیات، هنر و رسانه)</p>
<p>آیه‌الله رشاد حجت‌الاسلام دکتر محمدجمال خلیلیان آیه‌الله محسن اراکی حجت‌الاسلام دکتر محمد کاویانی</p>	<p>الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت اسلام و توسعه شهر اسلامی سبک زندگی اسلامی و سنجش آن</p>	<p>الگوهای پیشرفت و مدل‌های توسعه (تطبیقی با الگوی اسلامی)</p>

چند نکته:

- شرکت‌کنندگان، با منابع و شخصیت‌های عمده دیگری نیز در هر کدام از مباحث آشنا می‌شوند به طوری که در مواجهه با هر مسأله‌ای در موارد فوق‌الذکر، می‌توانند اطلاعات معتبر برای حل مسأله را به دست آورده و فرضیه قابل ارائه به متخصص را تولید کنند.
- شرکت‌کنندگان، به واسطه ارتباط مستقیم و پرتکرار با آیات و روایات در حیطه‌ها و مسائل مختلف، احساس درک جدید و راهگشایی از قرآن و حدیث خواهند داشت.
- در هر کدام از واحدهای درسی، پس از تولید اولیه محتوای متناسب با هدف دوره، در فضای کلاس با راهنمایی و نظارت استاد، از اساتید طراز اول هر بحث (ترجیحاً مولفین منابع معرفی شده)، دعوت به عمل می‌آید تا با متخصص فن بحث و گفتگوی تکمیلی صورت پذیرد.
- در انتهای هر بحث، کرسی نقد و نظر با شرکت دو صاحب‌نظر موافق و مخالف، برگزار خواهد شد و محتوای کرسی مورد بحث و بررسی شرکت‌کنندگان قرار خواهد گرفت.

آزمون دوره:

- شرکت‌کنندگان در انتهای هر ترم، یک مقاله که حاوی برآیند فعالیت‌های آن ترم است را تحویل خواهند داد.

پروژه دوره و آزمون نهایی:

- تدوین «برنامه راهبردی زندگی شخصی و اجتماعی» براساس محتوای دوره، در یک اردوی ۳ روزه شبانه‌روزی